

การพัฒนาแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ด้านคุณธรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29
ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ*
The Development of a Model the Ethical Behavior
Encouragement of Junior High School students
towards Schools in the secondary Educational
Service Area 29 according to the policy of Ministry
of Education on Morality School Project

¹ธวัน สายเนตร, ¹รัตนะ ปัญญาภา และ ²ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว

¹Tanawan Sainate, ¹Rattana Panyapa and ²Piyaporn Poomkaew

¹* นักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹* Ph.D. Candidate in Strategies for regional development,

Ubon Ratchathani Rajabhat University

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

¹* Corresponding Author. E-mail: Kru_ting49@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ พัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย และพัฒนา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 38,959 คน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน โดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan

และสุ่มโดยการสุ่มแบบเจาะจง ผู้เชี่ยวชาญสำหรับพัฒนารูปแบบ จำนวน 12 คน และผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับประเมินรูปแบบ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. หลักการของรูปแบบ : พัฒนานักเรียนด้านความรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึก ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ ด้านพฤติกรรมการแสดงออก 2. วัตถุประสงค์ : เพื่อให้โรงเรียนมีรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู และด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3. การนำรูปแบบไปใช้ : มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนทุกช่วงวัย ด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสมเต็มตามศักยภาพ 4. วิธีดำเนินการ : แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมพฤติกรรม เชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม 5. เงื่อนไขความสำเร็จ : นักเรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และสังคม

คำสำคัญ: รูปแบบ; พฤติกรรมเชิงจริยธรรม; นักเรียน; โรงเรียนคุณธรรม

Abstract

This research, as the research for development, aims to develop a Ethical behavioral promotion model of junior secondary school students in schools under the Office of Secondary Educational Service Area 29 in accordance with the morality school project policy of the Ministry of Education. The population used in the study is 38,959 students, 380 samples were selected specifically according to Krejcie & Morgan sample size calculation method. The model was developed by 12 experts, and was evaluated by 5 experts. Data were collected by questionnaires, in-depth interview form, group discussion log, and assessment form. Quantitative data were analyzed by percentages, mean values, standard deviations, and qualitative data were analyzed by content analysis methods. The results were found as follow;

The morality-based ethical behavior promoting model of students consists of 5 components as follows: 1) on principles of model, student development in knowledge, emotions, feeling, satisfaction, belief in compliance with ethics, and behavior; 2) on the objectives: to develop the ethical behavior promotion model in the virtue of sufficiency, gratitude, and honesty in the school; 3) on the model implementation: for the best benefit of knowledge, appropriate and ultimate potential for life's quality development of student at all ages; 4) on method of operation: appointing a work committee to promote virtue-based Ethical behavior; 5) on the conditions of success: students are physically, mentally, emotionally and socially developed.

Keywords: Ethical Behavior; Model; Student; Morality School Project

บทนำ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาค้นหาให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” นอกจากนั้นยังได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้ อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ได้กล่าวถึงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ (1) ในการปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีจิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ (2) พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ (3) ยกกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต (Office of The National Economic and Social Development Council, 2017) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมาย คือผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไปจัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัยและจิตสาธารณะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นเป็นต้น แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียน มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำมาเป็นกรอบในการจัดทำแผนการศึกษาชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญตามยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต การเตรียมความพร้อม

ด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัยเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคมเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม (Ministry of Education, 2008) โดยได้ดำเนินการปฏิบัติในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข คือให้ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (Ministry of Education, 2008)

ปัญหาเด็กขาดคุณธรรม จริยธรรมในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงขึ้นและเป็นการเอนแบบกันของเด็กและเยาวชนจนขยายวงกว้างจากสังคมเมืองสู่สังคมชนบท จึงเห็นได้ว่า คนเก่งหรือความเก่งที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียน ไม่ได้เป็นหลักประกันว่า เขาผู้นั้นจะไม่เป็นอันตรายต่อสังคม จึงต้องเป็นคนดี และคนมีความสุข ประกอบเข้ามาเป็นพื้นฐานสำคัญ เนื่องจากคนที่มีคุณธรรม และมีความสุขย่อมใช้ความเก่งของตนเองไปใช้ในทางที่ดี มีประโยชน์แก่ตนเองและสังคม เพราะเขาเหล่านั้นเป็นผู้ที่มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี สร้างสรรค์ นั่นเอง (Khammanee, 2005) การแก้ปัญหาทางด้านจริยธรรมของสังคมไทยควรเริ่มต้นจากการเปลี่ยนฐานคิดในการแก้ปัญหาทางจริยธรรมแบบแยกส่วนเป็นองค์รวมในการแก้ปัญหาและพัฒนาจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไปพร้อมๆ กันกับการเร่งแก้ปัญหาของผู้ใหญ่และคนในสังคม (Sinthanapanya, 2016) จริยธรรมเป็นพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมิได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับ ทัวไปแต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน เป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน ในทางตรงกันข้ามการจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาตัวบุคคลเป็นสำคัญ จึงทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองเป็นอย่างมากซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ผิดแตกต่างกันไปมาจากอดีต โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้เรียน เช่น การเข้าเรียน การแต่งกาย การมีสัมมาคารวะ การมีจิตสาธารณะ การใช้กิริยา วาจา มารยาทของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไป (Khonberg, 1976)

สภาพสังคมปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้การรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว การไหลบ่าเข้ามาซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมที่ไร้ขีดจำกัดของต่างชาติก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จนขาดการพิจารณาไตร่ตรองว่าสิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด ประกอบกับปัจจุบัน สถานะของครอบครัวไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก สถาบันครอบครัวต่างดิ้นรนเพื่อให้ได้ซึ่งปัจจัย 4 ทำให้บางครอบครัวต้องทิ้งบุตรหลานไว้กับญาติ ซึ่งหลายครอบครัวขาดการกลุ่มเกล้าจิตใจของบุตรหลาน ขาดการอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรม ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ ขาดระเบียบวินัย ไม่มีความรับผิดชอบ

ขาดความกตัญญู ไม่มีความอดทนต่อความยากลำบาก ตลอดจนไม่ตั้งใจเรียน จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาจากข้อมูลของกรมกมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ได้รวบรวมข้อมูลผู้กระทำความผิดดังแสดงในตารางที่ 1 -3

ตารางที่ 1 จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยกรมกมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ
จำแนกตามอายุ ปี 2558-2560

อายุ	2558	2559	2560
อายุ 10-12 ปี	437	431	479
อายุ 13-15 ปี	8,642	7,292	9,788
อายุ 16-17 ปี	20,199	17,026	22,831
อื่นๆ	14	12	35
รวม	29,292	24,761	33,133

ที่มา: Department of Juvenile Observation and Protection, 2018

ตารางที่ 2 จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยกรมกมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ
จำแนกตามฐานความผิด ปี 2558-2560

ฐานความผิด	2558		รวม	2559		รวม	2560		รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
1. ความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง	771	78	849	762	74	836	579	53	632
2. ชีวิตและร่างกาย	3,675	295	3,970	3,389	321	3,710	2,650	242	2,892
3. ทรัพย์สิน	6,023	323	6,346	5,179	388	5,567	4,082	278	4,360
4. เพศ	1,303	38	1,341	1,380	29	1,409	1,241	37	1,278
5. ยาเสพติดให้โทษ	11,622	703	12,325	11,630	769	12,399	10,293	750	11,043
6. อาวุธและวัตถุระเบิด	2,582	33	2,615	1,851	31	1,882	13,796	33	1,409
7. ความผิดฐานอื่น	2,738	528	3,266	2,596	547	3,143	2,402	415	2,817
8. ไม่ระบุฐานความผิด	2,261	160	2,421	307	42	349	293	37	330
รวม	30,975	2,158	33,133	27,094	2,201	29,295	22,916	1,845	24,761

ที่มา: Department of Juvenile Observation and Protection, 2018

ตารางที่ 3 จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ
จำแนกตามอาชีพ ปี 2558-2560

ประเภทอาชีพ	2558	2559	2560
1. การประกอบสัมมาชีพไม่เป็นกิจลักษณะ	7,716	6,886	8,408
2. การประกอบสัมมาชีพเป็นกิจลักษณะ	4,657	3,596	5,286
3. ไม่ได้ประกอบอาชีพ	9,399	8,365	9,124
4. นักเรียน นักศึกษา ***	7,427	6,161	7,986
5. ไม่ระบุอาชีพ	93	53	2,329
รวม	29,292	24,761	33,133

ที่มา: Department of Juvenile Observation and Protection, 2018

จากข้อมูลทางสถิติของ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จะเห็นว่าเยาวชนที่มีพฤติกรรมกระทำผิด เมื่อพิจารณาจากอายุมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่อพิจารณาข้อมูลจากฐานการทำความผิดพบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทรัพย์สิน และชีวิตและร่างกาย หากพิจารณาด้านอาชีพจะเห็นว่า อาชีพนักเรียน นักศึกษา มีพฤติกรรมกระทำผิดอยู่ในลำดับต้นๆ จากข้อมูลดังกล่าว หากได้นำเข้าสู่กระบวนการศึกษาทั้งทางตรง และทางอ้อม จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยมได้เข้ามาครอบงำวิถีชีวิตประจำวัน ไม่เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกัน สามารถการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านความกตัญญู และความซื่อสัตย์ สุจริต นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้น และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง และเป็นการสร้างคนดีให้แก่สังคมและบ้านเมือง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้โรงเรียนมีรูปแบบที่เป็นแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู และความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน มีแนวทางการสร้างองค์ความรู้แก่ผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างรู้เท่าทันตนเองและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อประเมินการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้แบบสอบถามและข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อสนับสนุนผลของการวิจัย มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 38,959 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มเป้าหมายตอบ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิตและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลโดยนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 2 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนครูและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 15 การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Information Interview) ที่เปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบเพื่อจัดประเด็นและนำมาตีความใช้สำหรับ

สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 2 กลุ่ม คือ ตัวแทนนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตัวแทนชุมชน หรือ ผู้ปกครองจำนวน 15 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ มีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการโดยการนำผลจากวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988) และจากการศึกษาดูงาน สถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่น มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ

ขั้นตอนที่ 2 จัดสนทนากลุ่มเพื่อวิพากษ์รูปแบบ กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน จำนวน 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ และผู้วิจัยบันทึกข้อมูลด้วยอุปกรณ์บันทึกภาพ อุปกรณ์บันทึกเสียง วิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ผลที่ได้ตามกรอบของเนื้อหา บรรยายาการจกจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม ได้รูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1. หลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ 3. การนำรูปแบบไปใช้ 4. วิธีดำเนินการ 5. เงื่อนไขความสำเร็จ : นักเรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และสังคม

ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนารีนุกูล จำนวน 30 คน

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเป้าหมายคือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเอกสารรูปแบบและการประเมินไปมอบ

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลโดยนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะตามวิธีการดำเนินวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัย การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศชาย จำนวน 178 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.82 เพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 53.16 อายุ 13 ปี จำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.58 อายุ 14 ปี จำนวน 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.47 และ อายุ 15 ปี จำนวน 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.95 กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.58 กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จำนวน 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.47 และกำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.95 สถานภาพครอบครัว พบว่า อาศัยกับบิดา มารดา จำนวน 151 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.74 อาศัยกับบิดา จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.79 อาศัยกับมารดา จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.32 อาศัยกับญาติ จำนวน 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.74 และอาศัยกับบุคคลอื่น จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.77 อาชีพผู้ปกครองของนักเรียน พบว่า รับราชการ จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.37 รัฐวิสาหกิจ จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.47 อาชีพรับจ้าง จำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.58 อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 143 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.63 อาชีพอิสระจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.37 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.58 ตอนที่ 2 การรับรู้ด้านคุณธรรมทุกด้านอยู่ในระดับ มาก (Mean = 3.65 S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความกตัญญู อยู่ในระดับสูงที่สุด คือ (Mean = 3.89 S.D = 0.95) รองลงมา คือ ด้านซื่อสัตย์ สุจริต (Mean = 3.73 S.D = 0.81) และด้านความพอเพียงอยู่ในระดับต่ำที่สุด (Mean = 3.32 S.D = 1.06) ตอนที่ 3 พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก (Mean = 94 S.D = 0.80) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความกตัญญู อยู่ในระดับสูงที่สุด (Mean = 4.46 S.D = 0.59) รองลงมา คือ ด้านซื่อสัตย์ สุจริต (Mean = 4.28 S.D = 0.60) และด้านความพอเพียงอยู่ในปานกลาง (Mean = 3.93 S.D = 0.78) ตอนที่ 4 การรับรู้นโยบายโรงเรียนคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.89 S.D = 0.86) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้าน โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมร่มรื่น สวยงาม มีแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.33, S.D = 0.48) และ ด้านนักเรียนมีพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ดีขึ้น (Mean = 4.26, S.D = 0.52) ส่วนด้านการจัดโครงการศึกษาดูงานโรงเรียนคุณธรรมนอกห้องเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.56, S.D = 1.36) รองลงมาคือด้าน มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Mean = 3.61, S.D = 0.96) ตอนที่ 5 คำถามปลายเปิด ข้อคิดเห็น

และข้อเสนอแนะการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีข้อเสนอแนะตรงกันคล้ายที่แรกคือคุณธรรมด้านความสะอาดทั้งขยะให้ถูกที่ รองลงมาคือ ความมีน้ำใจ การทำจิตอาสาและสาธารณะ การทำงานเป็นทีมและ คือ ความมีวินัย ความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา นำผลการวิจัยที่ได้ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปร่างรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบในระยะที่ 2

2. ผลการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรมกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า มี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. หลักการของรูปแบบ : พัฒนานักเรียนด้านความรู้ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ ด้านพฤติกรรมการแสดงออก 2. วัตถุประสงค์ : เพื่อให้โรงเรียนมีรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู และด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3. การนำรูปแบบไปใช้ : มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนทุกช่วงวัย ด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสมเต็มตามศักยภาพ 4. วิธีดำเนินการ : แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมพฤติกรรม เชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม 5. เงื่อนไขความสำเร็จ : นักเรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และสังคม

3. ผลการประเมินรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมพบว่าความเหมาะสมของรูปแบบในระดับมากที่สุด (Mean = 4.57, S.D = 0.62) และความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.99, S.D = 0.64) และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบแล้วพบว่า หลักการของรูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Mean = 4.60, S.D = 0.55) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก (Mean = 3.60, S.D = 0.55) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Mean = 4.60, S.D = 0.55) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก (Mean = 3.60, S.D = 0.55) การนำรูปแบบไปใช้ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Mean = 4.47, S.D = 0.80) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.47, S.D = 0.80) วิธีดำเนินการ พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด (Mean = 4.47, S.D = 0.80) และมีความเป็นไปได้ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.41, S.D = 0.87) และเงื่อนไขความสำเร็จ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Mean = 4.73, S.D = 0.38) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก (Mean = 3.87, S.D = 0.38)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้สรุปและอภิปรายผลเฉพาะในประเด็นที่สำคัญดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ สามารถอภิปรายเป็นรายได้ดังนี้

1. การรับรู้ด้านคุณธรรม พบว่า ด้านความกตัญญู อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต และ ด้านความพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามพบว่านักเรียนว่าอาศัยกับบิดา มารดา จำนวน 151 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.74 จึงทำให้เกิดการรับรู้คุณธรรมด้านความกตัญญูสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถาบันครอบครัวมีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญู ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามประกาศของคณะรักษาความมั่นคงแห่งชาติ (คสช.) เรื่อง ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยต้องสร้างคนในชาติ ให้มีค่านิยมไทย 12 ประการ ลำดับที่ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ นิยามการประพฤติที่แสดงออกถึงการรู้จักบุญคุณ ปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความรัก ความเคารพ ความเอาใจใส่รักษาชื่อเสียง และตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ (Office of the Non-Formal and Informal Education : NFE, 2014) กำหนดในกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม ความกตัญญู หมายถึง ดำรงตนเรียบร้อย ไม่หลงลืมตัวเมื่อเกิดความสำเร็จ ความดีงาม ต้องยกย่องเชิดชูบูชาครู อาจารย์ และทุกคนที่มีส่วนร่วมส่วนการรับรู้ด้านซื่อสัตย์ สุจริต และด้านความพอเพียงเป็นลำดับรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การได้รับความรู้ และการรับรู้ข่าวสารด้านนี้น้อย รัตนวดี นาคมูล (Nakmoon, 2008) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกหรือแนวโน้มของปฏิกิริยาที่จะแสดงออกของบุคคลในสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวบุคคลนั้น ซึ่งก็หมายถึง สถาบันครอบครัวนั่นเอง และเหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ การส่วนในการดำเนินงานที่จะส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับพระสมุห์อนันต์ อนันโต (ธูปจินดา) (Phrasamu Anan Ananto (Thupjinda), 2011) กล่าวว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามแนวทางต่างๆ จัดว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและมีได้จำเพาะว่าการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชนนั้นเป็นหน้าที่ของใครหรือกลุ่มใด แต่เป็นการประยุกต์สร้างสรรค์ให้เป็นรูปธรรมภายใต้ความร่วมมือร่วมใจระหว่างสถาบันครอบครัว วัด สถานศึกษา คุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญ 5 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเมตตากรุณา ความกตัญญูกตเวที ความรับผิดชอบ ความประหยัด

นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยังกำหนดตัวชี้วัดของเป้าหมายเรื่อง คนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีงามของสังคม เช่น ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป มีกิจกรรมการปฏิบัติตนที่สะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นต้น โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาในการปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ

ส่งเสริมการเลี้ยงดูในครอบครัวที่เน้นการฝึกเด็กให้รู้จักการพึ่งพาตัวเอง มีความซื่อสัตย์ มีวินัย มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ในรูปแบบของกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน และให้พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กสามารถเรียนรู้และยึดถือเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต

2. ด้านการปฏิบัติพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม พบว่า ด้านความกตัญญู อยู่ในระดับสูงที่สุด จึงแสดงสอดคล้องกับความเห็นของสุรพล พยอมยัม (Prayomyeam, 2002) ที่ได้กล่าวถึงการเกิดพฤติกรรมไว้ คือ กระบวนการรับรู้ (Perception Process) กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เริ่มจากการที่บุคคลได้รับสัมผัสหรือรับข่าวสารจากสิ่งเร้าต่างๆ โดยผ่านระบบประสาทสัมผัส ซึ่งรวมถึงการรู้สึกกับสิ่งเร้าที่รับสัมผัสนั้นด้วย กระบวนการเกิดพฤติกรรม คือ ปฏิกริยาต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่แสดงออกในการสนองตอบต่อสิ่งเร้าที่มาจากกระตุ้นทั้งภายใน (Covert behavior) สังเกตได้โดยด้วยประสาทสัมผัส หรือใช้เครื่องมือช่วย และภายนอก (Overt behavior) ผู้อื่นสามารถสังเกตได้ เช่น การพูด การเดิน การนั่ง การยืน และที่สังเกตไม่ได้ คือ ความรู้สึก ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวซึ่งสามารถซึ่งสามารถวัดได้ด้วยการใช้เครื่องมือ สอดคล้องกับ Piaget (1971) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม ของเด็กเชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคมพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา นอกนั้นยังเชื่อว่า พื้นฐานของจริยธรรมเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันทางสังคมและพัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นสากลในทุกวัฒนธรรมจากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กโดยการสังเกตจากการเล่นของเด็กพบว่า จริยธรรมเกิดจากการเล่นต่างๆ เหล่านี้ และตามทฤษฎีการเรียนรู้ทักษะทางสังคมของ Bandura (1977) เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความเคยชินในการประพฤติตนแบบเดิมเป็นพฤติกรรมใหม่ โดยเฉพาะพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เมื่อเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะทางสังคมจากบุคคลภายนอก จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้เร็วยิ่งขึ้น แบบดรามีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ เนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวอยู่เสมอ ผู้เรียนต้องสามารถที่จะประเมินได้ว่าตนเลียนแบบได้ดีหรือไม่ดีอย่างไร และจะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วย จึงสรุปว่าการเรียนรู้โดยการสังเกตจึงเป็นกระบวนการทางการรู้คิดหรือ พุทธิปัญญา ให้เกิดขึ้นกับบุคคลโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น หากได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้ทักษะทางสังคมในด้านดีมากเท่าใด พฤติกรรม เชิงจริยธรรมของบุคคลจะคงอยู่ต่อไปจนบุคคลนั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

3. ด้านการรับทราบนโยบายโรงเรียนคุณธรรม พบว่า โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมร่มรื่นสวยงาม มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บรรยากาศในการจัดการเรียนสอน และด้านนักเรียนมีพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านส่วนตัวและด้านสังคมดีขึ้นนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนได้รับทราบข้อมูลการจบหลักสูตร และการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (Moral School Center, Yuwasathirakhun Foundation, 2015) ได้อัญเชิญพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่รับสั่งว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” มาเป็นวิสัยทัศน์ในแผนการดำเนินงาน ในการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนและเป็นต้นแบบที่ดีงามของนักเรียน

พัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน ส่งเสริมการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เพื่อเป้าหมายการสร้างคนดีสู่สังคม รวมทั้ง การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้เป็นต้นแบบและเป็นศูนย์เรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมซึ่งตัวชี้วัดโรงเรียนคุณธรรมกำหนดให้โรงเรียนมีองค์ความรู้ นวัตกรรม การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ส่วนด้านส่วนด้านการจัดโครงการศึกษาดูงานโรงเรียนคุณธรรมนอกห้องเรียน และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทของสถานศึกษาที่กำหนดไว้แผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งจะจะเป็นไปตามขนาดของสถานศึกษาในการบริหารจัดการ ซึ่งโรงเรียนสามารถนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้จากหลายๆ วิชาตารางการเรียนรู้อาจจัดในห้องเรียนรวม หรือลานกิจกรรม และสถานที่ที่ฝึกทักษะประสบการณ์ ส่วนบทบาทของครูควรพยายามให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการให้มากที่สุดนักเรียนต้องเรียนรู้จากกิจกรรมและอุปกรณ์ต่างๆ ที่จัดให้ การเรียนของนักเรียนต้องใช้วิธีหลากหลาย เช่น การเรียนอย่างอิสระ การเรียนรวมกันเป็นกลุ่มๆ การเรียนรู้จากวัสดุอุปกรณ์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ สอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (Puntumnavin, 2000) ที่ได้ศึกษาลักษณะของการเจริญเติบโตของต้นไม้ เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ที่เกิดจากจิตลักษณะ 8 ประการ มีการอธิบายทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมในรูปแบบของต้นไม้ใหญ่ โดยได้มีการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ด้วยกันคือ 1) ส่วนที่เป็นราก 2) ส่วนที่เป็นลำต้น 3) ส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้ โดยในส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้บนต้นได้มีการแสดงถึงพฤติกรรม การกระทำดีละเว้นความชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมจัดเป็นการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมประเภทต่างๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี เป็นพฤติกรรมที่เอื้อต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ที่น่าปรารถนาในส่วนที่ถือเป็นสาเหตุทางจิตใจนั้นจัดเป็นส่วนหนึ่งของลำต้นของต้นไม้ อันประกอบไปด้วยจิตลักษณะ 5 ด้านคือ 1) เหตุผลจริยธรรมหรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวมและหลักของสากลมากกว่าส่วนตัว 2) มุ่งอนาคตควบคุมตน ความสามารถในการคาดการณ์ได้โลก และสามารถควบคุมตนเองให้อด ใหทน ให้อภัยอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในวันข้างหน้า 3) ความเชื่ออำนาจในตนว่า หากคนเราได้กระทำความดีแล้วนั้นจะได้รับผลดีตอบสนอง คืนแต่หากได้มีการทำไม่ดีก็จะได้รับผลกระทบกลับคืน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือความสามารถในการ มุมานะบากบั่น จนสามารถที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ จนประสบความสำเร็จได้ความเป้าหมายที่ได้มีการคาดการณ์เอาไว้ และ 5) ทศนครี คุณธรรมและค่านิยม ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นๆ หรือสถานการณ์นั้นๆ ในส่วนของรากของต้นไม้ซึ่งเป็นส่วนของรากของต้นไม้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านด้วยกัน คือ 1) สติปัญญา คือทักษะความเฉลียวฉลาดที่ควบคู่ไปกับความเหมาะสมแห่งวัย โดยที่มีระดับการคิดที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรมมากขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้นตาม 2) ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึงการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความเข้าใจในตัวมนุษย์และสังคมมากขึ้น และ 3) สุขภาพจิต หมายถึง การปราศจากความวิตกกังวลหรือมีความวิตกกังวลน้อยหรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์นั้นไม่มากจนเกินไป ซึ่งจิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้นั้นถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาทางจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ พร้อมกับส่งผลต่อเนื่องถึงการแสดงออกซึ่งความเป็นพลเมืองดีและคนเก่งในท้ายที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ พัฒนานักเรียนด้านความรู้ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ ด้านพฤติกรรม การแสดงออก พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม ส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11-25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคลการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะแต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ เพื่อให้โรงเรียนมีรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ความพอเพียง ความกตัญญู และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน ส่งเสริมการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เพื่อเป้าหมายการสร้างคนดีสู่สังคม รวมทั้งการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้เป็นต้นแบบและเป็นศูนย์เรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรม

องค์ประกอบที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนทุกช่วงวัย ด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสมเต็มตามศักยภาพใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีเป้าหมายการสร้างคนดีสู่สังคม รวมทั้งการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้เป็นต้นแบบและเป็นศูนย์เรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งศูนย์โรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิ ยุวสถิรคุณ (Moral School Center, Yuwasathirakhun Foundation, 2015) กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม มี 2 ข้อ คือ 1) ต้องทำทั้งโรงเรียน (ผู้บริหาร-ครู-นักเรียน) ไม่ใช่ทำเฉพาะนักเรียน 2) ทุกคนช่วยกันกำหนดพฤติกรรมบวกและลบ แล้วกำหนดคุณธรรมหลักเพื่อแก้ไขพฤติกรรมลบและส่งเสริมพฤติกรรมบวก ต้องแปลงคุณธรรมหลักให้เป็นนโยบายและข้อปฏิบัติด้านจริยธรรมให้ได้ เพื่อจะได้ติดตามและประเมินผล

องค์ประกอบที่ 4 วิธีดำเนินการ แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม สอดคล้องกับศูนย์โรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ (Moral School Center, Yuwasathirakhun Foundation, 2015) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมเอาไว้ว่าพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ นักเรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และสังคม พบว่า สนองพระราชประสงค์ในการส่งเสริมการสร้างคุณงามความดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสร้างคนดีให้แก่บ้านเมืองครูตระหนักในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของอาชีพครูในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมและเป็นต้นแบบที่ดีงามของนักเรียน ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม แบบองค์รวมเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เมื่อสิ้นปี

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การประเมินรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โดยรวมรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ มีความเหมาะสมในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบที่ได้มาจากการสังเคราะห์ร่วมกันระหว่างผลการศึกษาในเชิงพื้นที่กับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการดำเนินการของหน่วยงานที่ร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รูปแบบที่ได้จึงมีความครอบคลุมในทุกการปฏิบัติตามหลักการ ดังนั้นผู้ทรงคุณวุฒิจึงได้ประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก สำหรับในความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติจริงนั้น สามารถนำไปดำเนินการได้ ผู้ทรงคุณวุฒิจึงได้ประเมินว่ามีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

จากบทความข้างต้น การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ที่พัฒนาขึ้น มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและนโยบาย (Y คือ Yearning ความปรารถนา) 2) วัตถุประสงค์ (O คือ Orientate การนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม) 3) การนำรูปแบบไปใช้ (U คือ Utility of Development ประโยชน์จากการพัฒนา) 4) วิธีดำเนินการ (T คือ Team work การทำงานเป็นทีม) 5) เงื่อนไขความสำเร็จ (H คือ Holistic การพัฒนาแบบองค์รวม) สรุปเป็น YOUTH Model หมายถึง แนวคิดในการพัฒนาเยาวชนเพื่อให้สามารถรู้เท่าทันเทคโนโลยี สามารถดำรงชีวิตได้ในศตวรรษที่ 21 ให้ความเป็นพลโลก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) จากการทำแบบสอบถามการรับรู้ด้านคุณธรรม และด้านนโยบายโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนควรกำหนดแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้เป็นนโยบายและเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ครูได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างเป็นนามธรรม

2) การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านคุณธรรมโดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการทำกิจกรรมโดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือกระทำจึงช่วยให้นักเรียนมองเห็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของพฤติกรรมในการดูแลตนเอง และผู้อื่นได้ ดังนั้น จึงควรมีการอบรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนแกนนำเกี่ยวกับดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมเกี่ยวกับการจัดทำโครงงานคุณธรรม โดยบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในท้องถิ่น ควรกระตุ้นให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนเกิดความตระหนัก เห็นความสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เพื่อสร้างคนดีให้สังคมบ้านเมือง ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4) กระทรวงศึกษาธิการที่เป็นหน่วยงานหลักควรให้การสนับสนุนทางด้านนโยบายและงบประมาณแก่โรงเรียนในการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง มีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชน ชุมชน ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการอบรมการใช้ส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านต่างๆ เพื่อความคงอยู่ของพฤติกรรมตลอดไป

5) การนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือนำเฉพาะบางส่วนไปใช้ควรมีการศึกษาข้อมูลต่างๆ อย่างชัดเจน และนำไปทดลองปฏิบัติ เพื่อความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดการณ์ไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม คุณธรรม กับกลุ่มตัวอย่างในระดับที่สูงคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อความต้องการเนื่องในการเกิดพฤติกรรมด้านคุณธรรม

2) ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรม คุณธรรม กับกลุ่มตัวอย่างในสังกัดอื่นๆ เช่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาสังกัดท้องถิ่น สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อเป็นการต่อยอดในระยะยาว

3) ควรมีการนำประเด็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมาเป็นเครื่องมือวัดและประเมินพฤติกรรมในการนำรูปแบบไปใช้ทั้งในเชิงสำรวจและเชิงลึก เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของการศึกษานี้

References

- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: prentice.
- Kemmis, S. & McTaggart. (1998). *The Action Research Plan*. 3rd ed. Victoria: Deakin University.
- Khammanee, T. (2005). *Variety of teaching and learning options*. Bangkok: SutthakarnPim.
- Kohlberg, L. (1976). *Moral stages and moralization: The cognitive-developmental*. In *Moral development and behavior: Theory, research and social issues*. ed. T. Lickona, New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Ministry of Education. (2008). *Core curriculum for basic education 2008*. Bangkok: Printing Factory Agricultural Cooperatives of Thailand.
- _____. (2016). *Educational Development Plan of the Ministry of Education Issue 12 (2017-2021)*. Bangkok: Printing Agriculture Cooperatives of Thailand.
- Moral School Center, Yuwasathirakhun Foundation. (2015). *Supervision manual for moral schools*. 2nd Edit. Bangkok: Sahamit Printing and Folding Leasing Company Limited.
- Nakmoon, R. (2016). *A study of the relationship between functional factors and behavior Perform the duties of the Tambon Village Fund Network Committee Uttaradit*. Master of Public Administration, Chiang Mai University.
- Office of The National Anti-Corruption Commission. (2004). *Teacher's Roles for Youth's Integrity Development*. Bangkok: Office of The National Anti-Corruption Commission.
- Office of The National Economic and Social Development Council. (2017). *The 12th National Economic and Social Development Plan (2017-2021)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Office of the Non-Formal and Informal Education (NFE). (2014). *12 core values of Thai people according to the NCPO policy*. Available from: <https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php> .(Accessed 14 January 2019).
- Phrasamu Anan Ananto (Thupjinda). (2011). *The Study of Student's Ethic and Moral Behavior of Primary Level 6 School, Amphur Muang Samutprakan*. Master of Arts